УДК 006.1:687.152

Т.М. ГОЛОВЕНКО, О.В. ШОВКОМУД, К.О. ПОЖАР

Луцький національний технічний університет

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ШКІЛЬНОЇ ФОРМИ В УКРАЇНІ

T.HOLOVENKO, O.SHOVKOMUD, K.POZHAR

Lutsk National Technical University

STATE REGULATION OF SCHOOL UNIFORM QUALITY IN UKRAINE

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-15-31>

Мета. Метою наукової роботи є визначення стану обов'язковості носіння шкільної форми у сучасних закладах початкової та повної загальної середньої освіти України (ліцеї, гімназії тощо), а також аналітичне дослідження нормативно-правових актів, що регулюють вимоги до якості, гігієнічності та безпечності швейних виробів із асортименту шкільної форми.

Методика. Під час дослідження здійснювався детальний аналіз наукової літератури і технічних джерел інформації, тобто діючих нормативних актів, в яких передбачено перелік вимог до якості шкільної форми, за допомогою інформаційних ресурсів та пошукових сервісів в комп'ютерній мережі Internet.

Результати. У статті подано аналітичну оцінку чинної в Україні нормативної документації щодо контролю й оцінювання відповідності форменого одягу та інших видів асортименту одягу для дівчат і хлопців шкільного віку.

Здійснено аналіз практичного досвіду використання уніформи школярів у закладах початкової та повної загальної середньої освіти України, а також визначено їх недоліки і переваги, згідно найбільш розповсюдженій думці у суспільстві. Виявлено, що основними недоліками носіння шкільної форми, є позбавлення учнів індивідуального стилю, урівнюючи всіх, незручність, а в наслідок потреби її частого прання є економічно недоцільною. Головними перевагами даної уніформи являється те, що вона дисциплінує, привчає дітей зі шкільного віку до ділового стилю, не відволікає під час навчання, дозволяє не акцентувати увагу та демонструвати заможність батьків і формує єдність та відчуття однієї команди в межах певного закладу початкової чи повної загальної середньої освіти.

На основі проведеного аналізу, в роботі доведена необхідність створення цільових нормативних документів щодо загальних вимог показників якості шкільної форми, у зв'язку з їх відсутністю, адже певною кількістю закладів початкової та повної загальної середньої освіти все ж таки запроваджено носіння відповідного форменого одягу, як основний костюм школяра.

Наукова новизна. У науковій роботі досліджено нормативно-правові акти України, що регулюють гігієнічність, безпеку і оцінку відповідності форменого одягу школярів у сучасних закладах початкової та повної загальної середньої освіти нашої держави. Висвітлено основні вимоги МОЗ України щодо додержання медичних норм та правил безпеки виготовлення шкільної форми згідно Наказу від 29.12.2012 р. №1138 «Про

затвердження Державних санітарних норм та правил «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги».

Практична значимість. Результати досліджень і аналітична оцінка державного регулювання безпечності та якості шкільної форми можуть бути використані під час розробки цільової технічної документації. Окреслення переліку основних якісних характеристик допоможуть батькам школярів придбати не тільки комфортну, але й безпечну шкільну уніформу, адміністрації закладів початкової та повної загальної середньої освіти свідомо формувати єдині вимоги до зовнішнього вигляду учня у процесі затвердження форменого одягу, а також виробництвам – дотримуватись норм і правил під час технологій виготовлення шкільної форми.

Ключові слова: шкільна форма, вимоги якості, безпечність, нормативні документи, державне регулювання.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У багатьох закладах освіти різних країн світу шкільна форма являється невід'ємною частиною шкільного життя. В Україні шкільна форма була завжди предметом дискусій, оскільки її обов'язковість носіння має свої як позитивні так і негативні аспекти. З однієї сторони, на думку батьків школярів, вона нівелює відмінність доходів родин і дешевше обходиться сімейному бюджету зібрати дитину в школу, а з іншої сторони вважається, що шкільна форма – це відбиток минулих часів і сьогодні важливо забезпечити комфорт та виявлення індивідуальності дітей завдяки одягу [1].

У 2019 р. було скасовано обов'язковість носіння шкільної форми в сучасних закладах початкової та повної загальної середньої освіти України [2]. Нині кожний навчальний заклад уповноважений самостійно вирішувати обов'язковість носіння шкільної форми. На практиці, у найбільш престижних навчальних закладах і деяких школах запроваджено власну уніформу, що свідчить про приналежність учня до певного навчального закладу, дисциплінує їх, допомагає виховувати гарні манери, формує культурну свідомість на майбутнє у правильному виборі костюму та його стилістики відповідно до того чи іншого місця перебування [1].

Шкільна форма являється спеціальною уніформою для школярів, в якій учень повинен відчувати себе комфортно і максимально безпечно протягом 4-8 год. 5 днів на тиждень. Тому необхідно обирати зручну форму, що не шкодитиме здоров'ю і психологічному стану учня, оскільки, дискомфорт досить суттєво позначається на успішності і працездатності в цілому.

Головною передумовою створення високоякісних швейних виробів є додержання естетичних та гігієнічних вимог, технологічного процесу виготовлення на відповідному рівні, норм виконання ергономічності

конструкції, відповідності маркування виробу, а також використання якісної сировини. Виготовлення швейного виробу, у нашому випадку шкільної форми, за передбаченими нормами і правилами забезпечить щоденний комфорт учня та безпеку його здоров'ю. Тому аналіз існуючих чинних нормативних документів, що регламентують якість шкільної форми, безпечність, оцінку відповідності і дослідження стану стандартизації в цілому потребують особливої уваги та є актуальним питанням сьогодення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Останнім часом зі збільшенням тенденції запровадження носіння уніформи школяра у відповідних закладах, виникає зацікавленість науковців та відповідних організації до проблем і супутніх питань даної тематики. Так, провідні науковці приділяють значну увагу дизайну та конструюванню шкільної форми, а саме: І. В. Проданчук (КНУТД) було удосконалено процес проектування форми для учнів молодшої шкільної групи [3], І.В. Васильєва, О.В. Дорошенко, О.С. Васильєва (КНУТД) удосконалено дизайн-проектування шкільної форми для дівчат базуючись принципах трансформації [4]. Вченою О. А. Дітковською (ХНУ) розроблено метод визначення та оцінки антропометричних параметрів тіла дівчаток молодшої шкільної групи для проектування одягу [5].

Про престижність шкільної форми в Україні свідчать модні покази дитячої фешн-індустрії. Щорічно в рамках спеціалізованої міжнародної виставки дитячих товарів Children's Fashion Fair (CFF) та Baby Expo (Baby Fashion, 1996-2018 рр.) проводяться покази та конкурси шкільної форми [6].

З метою інформування батьків школярів та представників шкільних закладів про головні вимоги якості шкільної форми, згідно загальноприйнятих санітарно-гігієнічних норм, опубліковано Асоціацією «Укрлегпром» [7] рекомендації щодо норм маркування та сировинних матеріалів, а ДП «Укрметрестандарт» виявлено найпоширеніші дефекти швейних і трикотажних виробів шкільного асортименту [8].

Однак в існуючих наукових дослідженнях та інформаційних публікаціях недостатньо висвітлені головні вимоги якості гігієнічності та безпечності до шкільної форми, тому дослідження стану стандартизації шкільної форми в Україні є сучасним та актуальним.

Цілі статті. Дослідження чинних нормативно-правових актів, а саме Законів України, Постанов Кабінету Міністрів, Наказів та стандартів, що регламентують вимоги до якості, гігієнічності та безпечності швейних виробів

шкільного асортименту. Окреслити основні чинники, правила і норми, що встановлюють належну оцінку відповідності і необхідний рівень якості шкільної форми.

Об'єкт дослідження. Нормативні документи, що регламентують вимоги до якості, гігієнічності та безпечності швейних виробів шкільного асортименту, а також основні правила і норми, що свідчитимуть про оцінку відповідності і високу якість уніформи для школярів.

Методи дослідження. Під час дослідження здійснювався детальний аналіз наукової літератури і технічних джерел інформації, тобто діючих нормативних актів, в яких передбачено перелік вимог до якості шкільної форми, за допомогою інформаційних ресурсів та пошукових сервісів в комп'ютерній мережі Internet.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У XVI ст. Великобританія стала першою країною в світі де було введено шкільну форму для хлопчиків. Основними вимогами до даної уніформи були колір та покрій.

На території Російської імперії у 1833 р. був прийнятий Закон, що затверджував загальну систему цивільних мундирів для всіх учнів-хлопчиків, які ділилися на студентські та гімнастичні. У 1884 році Урядом були прийняті спеціальні правила для учнів гімназії та про гімназії, які регламентували й вимоги до одягу гімназистів. У зв'язку з відкриттям першого освітнього закладу для жіночої статі в 1896 р., затверджено Положення про уніформу для дівчаток-гімназистів. Всі вимоги в основному стосувалися загальному фасону уніформи для школярів, матеріалів, кольору, наявності емблеми і ранцю.

У 1918 р. було видано Декрет «Про єдину школу...», згідно якого скасовано обов'язковість носіння шкільної форми. Офіційною причиною цьому було те, що «форма свідчить про несвободу учня та всіляко принижує його», але в дійсності країна переживала тяжкі часи і не спроможна була забезпечити велику кількість школярів спеціальною уніформою.

Вже з 1949 р. в СРСР введено єдину шкільну форму із затвердженням відповідного фасону, матеріалів та кольору. Протягом багатьох років ці вимоги дещо змінювалися, а саме сировинний склад матеріалів, колір, доповнився костюм фартухом для дівчат і головною символікою – краваткою та значками [9].

Після розпаду Радянського Союзу в українських школах відмовилися від носіння обов'язкової шкільної форми, а від 12 червня 1996 р. було підписано Указ Президента України № 417/96 «Про шкільну форму для учнів середніх

закладів освіти» (далі – Указ). Згідно Указу передбачалося запровадження певних видів шкільної форми для кожної вікової групи учнів середніх закладів освіти різних ступенів. Також ухвалювалось забезпечення дітей недорогою шкільною формою, а соціально незахищені категорії населення мали отримувати її безкоштовно, що в реаліях не відбувалось [1].

На відповідь електронній петиції батьків школярів до Президента України у 2019 р. було видано Указ №418/21.06.2019 р. в якому затверджено втрата чинності Указу № 417/12.06.1996 р. і, відповідно, скасування обов'язковості носіння шкільної форми в сучасних закладах початкової та повної загальної середньої освіти держави [2].

Нині в Україні чинними нормативними документами, що регламентують вимоги до якості, гігієнічності та безпечності швейних виробів асортименту одягу для дівчат і хлопців шкільного віку є:

- ДСТУ ГОСТ 25294:2005 «Одяг верхній платяно-блузкового асортименту. Загальні технічні умови»;
- ДСТУ ГОСТ 25295:2005 «Одяг верхній пальтово-костюмного асортименту. Загальні технічні умови»;
- ГОСТ 30327-95 «Сорочки верхние. Общие технические условия»;
- ДСТУ ГОСТ 31409:2014 «Вироби трикотажні верхні для жінок та дівчат. Загальні технічні умови»;
- ДСТУ ГОСТ 31410:2014 «Вироби трикотажні верхні для чоловіків та хлопчиків. Загальні технічні умови»;
- ДСТУ 4239:2003 «Матеріали та вироби текстильні і шкіряні побутового призначення. Основні гігієнічні вимоги»;
- ДСТУ ГОСТ 28631:2006 «Сумки, валізи, портфелі, ранці, папки, вироби дрібної шкіргалантереї. Загальні технічні умови»;
- Закон України «Про захист прав споживачів» від 01.12.2005 № 3161-IV;
- Державні санітарні норми та правила «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги» (Наказ МОЗ України від 29.12.2012 № 1138);
- СанПиН №42-125-4390-87 «Вложение химических волокон в материалы для детской одежды и обуви в соответствии с их гигиеническими показателями» [7].

Дослідження та детальний аналіз всіх вищезазначених нормативно-правових актів дозволив виявити відсутність цільової технічної документації щодо регулювання безпечності та якості шкільної форми і окреслити основні

чинники, правила і норми, що встановлюють оцінку відповідності і якість даного виду уніформи.

Згідно з Державними санітарними нормами «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги» встановлюються медичні норми, вимоги безпеки до форми школяра, дитячого одягу тощо є обов'язковими для виробництв, організацій будь-якої форми власності чи установ, діяльність яких стосується виготовлення та обігу текстильних, хутрових, шкіряних матеріалів чи виробів [10, 11]. Так, основними санітарно-гігієнічними нормами якісних швейних виробів, а отже і шкільної форми вважається:

- виробництво шкільної форми, використовуючи натуральні і синтетичні тканини в певній композиції відповідно до вікової категорії учня та виду одягу:
- виготовлення продукції зі змішаних тканин в наступній композиції: для дітей молодших і середніх класів вміст натуральних волокон повинен бути не менше 50%; для дітей старших класів – зі штучних волокон;
- виготовлення блуз і сорочок для дітей молодших і середніх класів дозволяється з використанням натуральних тканин, а для дітей старших класів – тканин з вмістом не більше 40% синтетичних волокон;
- матеріал одягу другого шару може містити як натуральні компоненти без обмеженого відсотку, так і синтетичні, але їх вміст не повинен перевищувати 67%;
- матеріал підкладки повинен бути виготовлений лише з натуральних волокон, як приклад, бавовна або штучних – віскоза;
- відповідність текстильних матеріалів та виробів певному призначенню, безпечні для здоров'я і в процесі експлуатації не викликати дискомфорту;
- відповідність виробів, що виготовлені із вторинної сировини гігієнічним дослідженням у повному обсязі і наявність позитивного «Висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи» на використання згідно з призначенням.

Під час виготовлення шкільної форми не дозволяється використовувати:

- текстильні матеріали та вироби з них, що мають запах з перевищеною допустимою нормою в 1 бал для дитячих виробів, 2 бали для дорослих виробів;
- відходи текстильного і швейного виробництва для виготовлення дитячих виробів та апрети в матеріалах білизняного асортименту для дітей;
- сировину для виробництва текстильних матеріалів, текстильні допоміжні речовини, апретуючі композиції і барвники, що містять в своєму

складі хімічні речовини 1-го класу небезпеки, тобто речовини, канцерогенний вплив на людину яких доведено – 4-амінодіфініл, бензидин, 4-хлор-о-толуїдин, 2-нафтиламін [11].

В іншому випадку шкільна форма, що виготовлена з хімічних волокон і ниток є небезпечною для здоров'я та супроводжуватись хронічною алергією, нежиттю, астматичними нападами, екземами, головними болями і провокувати захворювання шкіри. Тому перед експлуатацією вироби необхідно обов'язково випрати, зокрема білизняної групи. Гарантійний термін експлуатації, як правило, швейних та трикотажних виробів необмежений.

Як свідчить аналіз діяльності фахівців ДП «Укрметртестстандарт» найбільш поширеними дефектами швейних і трикотажних виробів для дівчат і хлопців шкільного віку є:

- використання неякісних, невідповідних і небезпечних матеріалів;
- порушення технологічних процесів виготовлення швейних виробів;
- відсутність повного або часткового маркування на виробах та фальсифікат торгової марки (бренду).

Під час придбання виробів шкільного асортименту потрібно враховувати вимоги, що свідчать про якість, а саме:

- наявність товарного ярлика з інформацією щодо товару та його виробника, контрольної стрічки, стрічки з зображенням товарного знака (вшиті в середину горловини спинки і бічний шов). На товарному ярлику зазначають назви країни-походження і виробу, назва та адреса виробника, товарний знак (за наявності), нормативний документ, згідно якого виготовлений виріб, артикул, модель і розміри виробу, вміст сировини, символи щодо догляду, інформація щодо сертифікації та штриховий код виробу, специфічна та додаткова інформація про виріб для споживача (за потреби). Відсутність чи невідповідність такого маркування свідчить про фальсифікат виробів і недобросовісність виробника перед споживачем;

- порушення технологічних процесів виготовлення швейних виробів, а саме конструктивних рішень, тобто покрій шкільної форми не повинен обмежувати вільність рухів учня та забезпечувати тепловий комфорт його організму відповідно сезону року;

- взуття для дітей шкільного віку повинно мати каблук висотою не більше 20-25 мм;

- наявність документів, що підтверджують якість та безпечність виробів, тобто сертифікат оцінки відповідності та гігієнічний висновок про безпечність.

Права споживачів на безпеку виробів регламентує Закон України «Про захист прав споживачів» від 01.12.2005 № 3161-IV, а саме Статтею 4 п.3 передбачено права споживачів на безпеку продукції, Статтею 6 – права споживача на належну якість продукції, Статтею 14 – права споживачів на безпеку продукції, наслідки робіт та зобов'язання виробників і продавців.

Таким чином, на основі ґрунтовних досліджень та аналітичної оцінки окреслено всі санітарно-гігієнічні норми, вимоги якості та безпечності швейних виробів шкільного асортименту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Питання стандартизації шкільної форми в Україні є відкритим і дискусійним водночас. Це пов'язано, перш за все, з тим, що її обов'язковість насіння в сучасних закладах початкової та повної загальної середньої освіти України (ліцеї, гімназії тощо) скасовано і це вирішується лише на рівні самих же закладів. А по друге, ті заклади в яких запроваджена шкільна форма висувають мінімальні вимоги до загального образу уніформи школяра, дотримуючись класичного стилю, тим самим надаючи можливість виробникам використовувати нормативні документи в яких регламентовано загальноприйняті вимоги якості до швейних виробів в цілому.

У зв'язку з вищезазначеним, нині не існує цільової технічної документації щодо регулювання безпечності та якості шкільної форми. Тому, для вирішення поставлених завдань було досліджено всі чинні на теперішній час або використовувались на практиці нормативно-правові акти, що регламентують головні вимоги якості, гігієнічності та безпечності швейних виробів шкільного асортименту.

Підсумком досліджень було визначення основних чинників, правил і норм, що встановлюють належну оцінку відповідності і необхідний рівень якості шкільної форми. Встановлено, що під час придбання виробів шкільного асортименту, необхідно детально оглянути саму продукцію, товарний ярлик та зазначену інформацію і ознайомитись із документами, що підтверджують якість та безпечність виробів.

Список використаних джерел

1. Чи обов'язкова шкільна форма в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/chy-obov-yazkova-shkilna-forma-v-ukrayini/> (27.10.21).

2. Зеленський дозволив учням не носити шкільну форму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zn.ua/ukr/POLITICS/zelenskiy-skasuvav-nosinnya-shkilnoyi-formi-315074_.html (20.06.2019).
3. Удосконалення процесу проектування комплекту форменого одягу учнів молодшої шкільної групи : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.18.19 / І. В. Проданчук; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К., 2010. - 24 с.
4. Васильєва І. Удосконалення дизайн-проектування шкільної форми для дівчат на основі принципів трансформації / І. Васильєва, О. Дорошенко, О. Васильєва // Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р., м. Київ) : у 2-х т. – Київ : КНУТД, 2018. – Т. 1. – С. 316-319. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/106666>; https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/106666/1/APSD2018_V1_P316-319.pdf.
5. Дітковська О. А. Розробка методу визначення та оцінки антропометричних параметрів тіла дівчаток молодшої шкільної групи для проектування одягу : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.18.19 / О. А. Дітковська; Хмельниц. нац. ун-т. - Хмельницький, 2010. - 20 с.
6. Показ шкільної форми в рамках 20-ї ювілейної виставки дитячих товарів «BABY EXPO 2016» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://photo.unian.ua/theme/64062-pokaz-shkolnoy-formy-v-ramkah-20-y-yubileynoy-vystavki-detskih-tovarov-baby-expo-2016.html>; <https://baby-fashion.ua/>.
7. Асоціація «Укрлегпром»/Рекомендації щодо вибору шкільної форми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrlegprom.org.ua/news/rekomendacii-shhodo-viboru-shkilnoi-formi/>.
8. ДП «Укрметртестстандарт»/Новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrcsm.kiev.ua/index.php/en/press-ua/news-ua/200-school-ua1>.
9. Шкільна форма в Україні: історія питання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/82379/>.
10. Вимоги МОЗ до шкільної форми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://6pol.city.kharkov.ua/medychni-vymogy-bezpeky-do-shkilnoyi-fo/>.
11. Державні санітарні норми та правила «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги» (Наказ МОЗ України від 29.12.2012 № 1138).

References

1. Chy oboviazkova shkilna forma v Ukraini [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/chy-obov-yazkova-shkilna-forma-v-ukrayini/> (27.10.21).
2. Zelenskiy dozvoliv uchniam ne nosyty shkilnu formu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://zn.ua/ukr/POLITICS/zelenskiy-skasuvav-nosinnya-shkilnoyi-formi-315074_.html (20.06.2019).
3. Udoskonalennia protsesu proektuvannia kompletu formenoho odiahu uchniv molodshoi shkilnoi hrupy : avtoref. dys. ... kand. tekhn. nauk : 05.18.19 / I. V. Prodanchuk; Kyiv. nats. un-t tekhnolohii ta dyzainu. - K., 2010. - 24 s.
4. Vasylieva I. Udoskonalennia dyzain-proektuvannia shkilnoi formy dlia divchat na osnovi pryntsypiv transformatsii / I. Vasylieva, O. Doroshenko, O. Vasylieva // Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (20 kvitnia 2018 r., m. Kyiv) : u 2-kh t. – Kyiv : KNUTD, 2018. – T. 1. – S. 316-319. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/106666>; https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/106666/1/APSD2018_V1_P316-319.pdf.

5. Ditkovska O. A. Rozrobka metodu vyznachennia ta otsinky antropometrychnykh parametriv tila divchatok molodshoi shkilnoi hrupy dlia proektuvannia odiahu : avtoref. dys. ... kand. tekhn. nauk : 05.18.19 / O. A. Ditkovska; Khmelnyts. nats. un-t. - Khmelnytskyi, 2010. - 20 c.
6. Pokaz shkilnoi formy v ramkakh 20-yi yubileinoi vystavky dytiachykh tovariv «BABY EXPO 2016» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://photo.unian.ua/theme/64062-pokaz-shkolnoy-formy-v-ramkah-20-y-yubileynoy-vystavki-detskih-tovariv-baby-expo-2016.html>; <https://baby-fashion.ua/>.
7. Asotsiatsiia «Ukrlehprom»/Rekomendatsii shchodo vyboru shkilnoi formy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ukrlehprom.org.ua/news/rekomendacii-shhodo-viboru-shkilnoi-formi/>.
8. DP «Ukrmetrteststandart»/Novyny [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ukrcsm.kiev.ua/index.php/en/press-ua/news-ua/200-school-ua1>.
9. Shkilna forma v Ukraini: istoriia pytannia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://osvita.ua/school/82379/>.
10. Vymohy MOZ do shkilnoi formy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://6pol.city.kharkov.ua/medychni-vymogy-bezpeky-do-shkilnoyi-fo/>.
11. Derzhavni sanitarni normy ta pravyla «Materialy ta vyroby tekstylni, shkiriani i khutrovi. Osnovni hiiienichni vymohy» (Nakaz MOZ Ukrainy vid 29.12.2012 № 1138).

Goal. *The goal of the scientific work is to determine the state of mandatory wearing of school uniforms in modern institutions of primary and secondary general education of Ukraine (lyceums, gymnasiums, etc.), as well as the analytical study of statutory instruments regulating requirements for quality, hygiene, and safety of the garments of school uniform range.*

Methods. *The study implied a detailed analysis of the scientific literature and technical sources of information, i.e. current statutory instruments, which provide a list of requirements for the quality of school uniform, using information resources and search engines on the Internet.*

Results. *The paper presents an analytical evaluation of the current regulatory documentation in Ukraine on the control and assessment of conformity of uniforms and other types of clothing for girls and boys of school age.*

The analysis of the practical experience of using school uniforms in primary and complete general secondary education institutions of Ukraine was carried out, and its advantages and disadvantages were determined. It was found that the main disadvantages of wearing school uniform are depriving students of individual style, equalizing everyone, inconvenience, and its economic inexpediency due to the need for frequent washing. The main advantages of the uniform are that it disciplines, habituates children to business style from school age, does not distract from learning, allows avoiding focusing on the wealth of parents, as well as forms the unity and team spirit within a particular institution of primary or complete general secondary education.

Based on the analysis, the paper proves the need to create targeted regulations on the general requirements for quality of school uniforms, due to their absence, as a significant number of primary and complete general secondary education institutions introduced the wearing of certain uniforms as the main clothing for school children.

Scientific novelty. *The scientific work examines the statutory instruments of Ukraine regulating the hygiene, safety and conformity assessment of uniforms of schoolchildren in modern institutions of primary and complete general secondary education in our country. The main requirements of the Ministry of Health of Ukraine for compliance with medical standards and safety rules for school uniforms according to Order No 1138 dated 29.12.2012 "On approval of State sanitary norms and rules "Textile, leather and fur materials and products. Basic hygienic requirements".*

Practical significance. *The results of research and analytical evaluation of state regulation of safety and quality of school uniforms can be used in the development of targeted technical documentation. Outlining the list of basic quality characteristics will help parents to buy not only comfortable but also safe school uniforms, administrations of primary and secondary schools - to consciously develop comprehensive requirements for the appearance of the student in the approval of uniforms, and producers - to comply with the rules and regulations in developing school uniform manufacturing technologies.*

Key words: *school uniform, quality requirements, safety, statutory instruments, state regulation.*

*Стаття рекомендована до друку доктором технічних наук,
професором ЛНТУ Байдаковою Л.І.
Дата надходження в редакцію 01.12.2021 р.*